

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност Икономика и управление (селско стопанство).

Автор на дисертационния труд: Ерблина Рахим Пира, задочен докторант към катедра „ИКОНОМИКА“, при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: ИКОНОМИЧЕСКИЯТ РАСТЕЖ КАТО ФАКТОР ЗА УСТОЙЧИВО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ - НА ПРИМЕРА НА РЕПУБЛИКА КОСОВО

Рецензент: доц. д-р Христина Стефанова Харизанова-Бартос, УНСС, катедра „Икономика на природните ресурси“, професионално направление: 3.8 Икономика, Икономика и управление

определен/а за член на научното жури със заповед № РД-15 648/25.06.2020 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Избраната тема е актуална и целенасочена. Към икономически растеж се стреми икономиката на всяка една страна, като дисертационният труд е посветен на актуален проблем, свързан с липсата на адекватна образователна среда, чрез която да стартира процеса по разбиране на нуждата от адекватност на икономиката и финансова грамотност на населението в Косово. В допълнение се разглеждат множество фактори целящи да разкрият състоянието на Косово по отношение на ПЧИ и ефекта им върху икономическия растеж. Също така е разгледан и ефекта на селското стопанство. Важно е да се проучат факторите и след това да бъде изведено ясно какво е тяхното влияние върху икономиката, с оглед на правителствена намесата чрез подходящи политики за подобряване на ситуацията в изследваната страна.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Заложените задачи са три и са свързани пряко с дисертацията, а именно:

1. Да се проучи връзката между растежа и икономическото развитие;
2. Да се проучи връзката между изследваните променливи и икономическия растеж;
3. Да се проучи влиянието на икономическите фактори (ПЧИ, безработицата, търговския баланс, селското стопанство) върху икономическия растеж.

Основната цел на проучването е да се докаже, че променливите, взети под внимание: (i) инвестиции, заетост, търговски баланс и селско стопанство (икономически фактори); (ii) ниво на образование и бедност (социални

фактори); (iii) CO₂ и бизнес средата (фактори на околната среда), оказват влияние върху динамичния и постоянен икономически растеж, който създава условия за устойчиво икономическо развитие.

Докторантът залага хипотеза, че БВП е функция на променливи и растежът му трябва да бъде непрекъснат, за да се постигне устойчиво икономическо развитие.

Методите на изследване са обвързани с икономически инструментариум подходящ за заложените задачи. В допълнение са разработени PEST и SWOT анализи, чрез които се обобщават резултатите на макро ниво и се правят бъдещи препоръки за развитие.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертацията е в обем от 148 страници, разделена на 4 глави, които са балансираны и последователно разгръщат целите на дисертацията. Литературните източници са напълно достатъчни и целенасочени към тематиката. Техният брой е над 200.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Първа глава е посветена на литературата в областта на дисертацията, като се обхващат, теории на растежа, устойчивото развитие на макро ниво, на икономически ниво и др. Специално място е отделено на значението на икономическата устойчивост и историята на растежа на Косово, както и на характеристика на макроикономическите параметри на страната.

Втора глава описва последователността на методическата рамка на изследването, където са описани всяка една стъпка нужна за разкриване на заложените задачи.

В трета глава се предлагат резултатите от различните методи за анализ на данните. Използваната методология помага да се установява въздействието на определящите фактори като ПЧИ, безработица, бедност, образование, бизнес, въглероден диоксид, търговски баланс и селско стопанство върху икономическия растеж в Косово. Представен е корелационен анализ за основните променливи и тяхното влияние върху икономиката на страната. На базата на основните резултати са представени и два качествени модела, чрез които се обобщават резултатите от икономическите анализи.

Четвърта глава включва основните изводи и заключение от изведените в предходни три глави достижения.

5. Приноси на дисертационния труд.

В авторефератът липсват описани приносите на докторант Пира, но такива в самата дисертация не липсват и могат да бъдат формулирани по следния начин:

Научни приноси

1. Целенасочване и обобщаване на научна литература в областта на устойчивото развитие;
2. Синтезиране и обобщаване на научна литература.

Научно-приложни приноси

1. Адаптирана и приложена методология за изчисляване на икономически растеж в Косово. Изведени са резултати по основните изследвани фактори като подобно изследване и изчисление е възможно да бъде направено и за други страни при наличие на данни.
2. Изведено е актуалното състояние на Косово и са предложени практически решения за подобряване процесите на икономическо развитие в страната. Формулирани са насоки за подобряване на състоянието на страната, като са насочени резултатите и към заинтересованите страни и институции.

6. Критични бележки и въпроси.

Дисертационният труд би спечелил, ако бе леко по-целенасочен, спрямо уводната част и останалите глави на дисертацията, тъй като читателят се губи коя е основната идея на изследване, точно кои са целите и задачите на дисертационния труд.

Публикувани статии и цитирания.

Представените публикации са три и са самостоятелни, представени в престижни списания в чужбина.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от госпожица Пира различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително/отрицателно и да присъди на госпожица **Ерблина Рахим Пира** образователната и научна степен **“доктор”** по област на висше образование социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност: Икономика и управление (селско стопанство).

**Дата: 29.07.2020.....ИЗГОТВИЛ
гр. София СТАНОВИЩЕТО:**

доц. д-р Христина Харизанова-Бартос